

LA FI DE SERRALLONGA

DRAMA HISTÒRICH EN UN ACTE

(basat en un episodi de la historia de Serrallonga)

DE

❖ JOSEPH ALADERN ❖

*Estrenat ab èxit en la societat JUVENTUT REUSENSE
lo dia 3 d' Abril de 1898*

Preu 1 pesseta

BARCELONA

BIBLIOTECA DE LO TEATRO REGIONAL

Ronda de S. Pere, 19 y 21, 1.er l.º

1898

LA FI DE SERRALLONGA

LA FI DE SERRALLONGA

DRAMA HISTÒRICH EN UN ACTE

(basat en un epissodi de la historia de Serrallonga)

DE

➤ JOSEPH ALADERN ◀

*Estrenat ab éxit en la societat JOVENTUT REUSENSE
lo dia 3 d' Abril de 1898*

BARCELONA

BIBLIOTECA DE LO TEATRO REGIONAL

Ronda de S. Pere, 19 y 21, 1.er 1.^a

1898

DEDICATORIA

Al historiayre y poeta catalá

En Victor Balaguer

*Mon estimat senyor: De petit, vaig llegir son llibre **Don Juan de Serrallonga**, y impresionat per un de sos epissodis, vaig ferne un drama. L'obra, com fruyt d'una inteligencia de noy, va sortir mal feta y mal escrita; avuy, impulsat per alguns amichs, la he buscat entre mos paperots, l'he corretgit com mon poch temps y mon poch saber m' han permés, y aqui vos la presento com á un amich antich á qui ya regoneixereu al primer cop de vista.*

Soch de V. devot amich.

Joseph Aladern

Reus, 22 Maig 98.

REPARTIMENT

PERSONATJES

ACTORS

JOANA.	María de las Neus Canaval
SERRALLONGA.	Pau Vila
D. CARLES.	Francisco Blanxart
D. SALVI.	Esteva Cardona
ROBERT.	Antón Sabaté
FADRÍ DE SAU.	Joseph Estivill
TALLAFERRO.	Francisco Trillas
Cuatre soldats que no parlan.	
Una veu.	

Ningú podrà representar, traduhir ni reimprimir aquesta obra sens permis.

Don Joan Molas y Casas, director de la Galeria titulada *Propietats Dramàtiques y Liricas*,—quals oficinas se troban en lo carrer del Hospital, núms. 12 y 14, según pis,—es l'únic encarregat d'aquesta obra, y ab ell deurán entendres totas las empresas y societats particulars que vulgan representarla.

Queda fet lo dipòsit que prevé la lley.

ACTE ÚNICH

L'escena representa una sala sepulcre. Al enfront del escenari y arrimat al teló del fondo, hi ha un sepulcre, que es lo de la familia de don Bernat de Serrallonga, ab una estatua ajeguda á sobre. Al costat del sepulcre una porta ab una escala que baixa del carrer. Al costat, derrer terme, una de petita que dona als baixos de la casa. La estancia estará á las foscas.

ESCENA PRIMERA

ROBERT y CARLES

(Al cap d' una llarga pausa baixa en Robert ab una llinterna y després de aver regonegut be l' estancia, dirigintse á l' escala, dirá:)

ROB. Avant, l' estancia está sola,
Don Carles, podeu baixar.

CAR. *(Desde dins).*

Tornahi, segur vull estar,
un cop sol no m' aconsola:

ROB. Es per demés.

CAR. Al instant.

Quan jo mano es que convé.

ROB. *(Torna á regoneixerho tot).*

Igual, igual que primé,
per tot un silenci gran.

(A la porta).

CAR. Senyó, ho repeteixo, avant.
¿Ja ho has mirat ben mirat?

ROB. Sols la mes gran soletat
regna á casa de Don Joan.

(Dit aixó deix la llanterna al peu
del sepulcre de manera que la
estatua quedi en la sombra.
Baixa D. Carles acompanyat
de dos criats, y al adonarsen
de l' estatua retrocedeix espantat).

ESCENA II

'Ls mateixos

CAR. Socorro! Traidor!

ROB. ¡Jamay!

¿Qué es aixó? ¿á qué us apura?

CAR. (Tornant en si).

Res, Robert, la sepultura...
aqueixa estatua...

ROB. Es estrany.

Recelós aqui veniu,
vos, un hom de tan gran cor
espantarse aixis d' un mort,
d' una pedra!... M' aturdiu!...
sembla estrany!...

CAR. La rahó 't sobra,

mes no 't deu causá extranyesa,
l' efecte de la sorpresa
ha estat sol; are 'm recobra
mon cor la serenitat
y si en aquest propi instant
se presentés D. Joan...
¡ay d' ell!

- ROB. Je, je, je...
- CAR. Insensat!
¿vols burlarte acás de mi?
- ROB. No, pero casi 'm feu creure
que si 'l ribesseu á veure
corrents marxavau d' aquí.
- CAR. Miserable, no sabs tú
la meva brillant historia
y 'ls meus fets tan plens de gloria?
¿M' ha espantat jamay ningú?
- ROB. No sé, D. Carles, mes veig
des que soch entre vosaltres,
fets d' un modo tan estranys
que no veyá á la montanya,
allí, anant ab Serrallonga,
ningú d' ells desconfiava,
si 's temían traïcions
s' esperavan cara á cara;
regnava allí la noblesa
mes lleal y catalana,
y ni temían la mort
ni 'l contrari ens espantava
com no espanta al que defensá
lleal, una causa honrada.
- CAR. ¿Voldrás dir que som traydors
aixís, ab bonas paraulas?
- ROB. D. Carles, no se si ho sou,
mes sí us dich ab bona parla
que aixó d' anar d' amagat
ab las forsas amagadas,
y tremolar per no res
y á cada pas espantarse,
me fa despertar al cor
unas veus fondas, passadas,
que 'm diuhen que no vaig bé,
que dech torná al camí d' antes,
y quan es lo cor que ho diu
prou rahó tindrà, D. Carles.
- CAR. Te pesa aqueix compromís?
vols endedirte del tracte?
Ab tal cas no hi tornarás
ab ton amo á la montanya.

Perque 'm creguis generós,
si es que 't sembla poch la paga,
la tens doble.

- ROB. ¿Mil escuts?
CAR. Mil escuts, no pots queixarte;
 mes si reculas, traïdor,
 tinch butxins per degollarte,
 ó penjarte dalt d' un pí
 com un bandoler infame.
- ROB. Me pesa... mes... endevant,
 mil escuts no sempre 's guanyan,
 mes també vos hi guanyeu,
 Serrallonga aixís acaba;
 los disgustos que us ha dat
 be valen aquesta paga.
- CAR. A ton lloch sens perdre temps.
ROB. Vaig á cumplir lo que 'm mana.
 (Se 'n va)
- CAR. (Cridant prop de l' escala)
 D. Salvi!

ESCENA III

D. CARLES y D. SALVI

- SAL. (Baixant ab dos soldats)
 Senyor, al punt
 vagi ordenant l' emboscada;
 som poch, es cert, mes á braus
 á mos soldats ningú 'ls guanya.
- CAR. No visquem tant confiats
 que á cops lo mes segur falla.
 Serrallonga no dorm pas,
 la terra aquesta es trencada,
 lo sol ja fa temps qu' es post
 y la nit molt negra avansa
 y fins tinch por d'eixos pins

que en lo cor de la montanya
poden amagar als seus
bandolers, traydors y lladres.
Fins que me 'l veuré lligat
no tindrè tranquila l' ànima.

SAL.

CAR.

¿Es que us fa por D. Joan?
Serrallonga no m' espanta,
mes no confio ab Robert
y 'm fa por una emboscada.
Ah, no! no m' espanta á mí
ni D. Joan ni ma germana,
lo que m' espanta, ja 't dich,
son los pins d' eixa montanya
que poden los bandolers
amagar devall sas ramas
y per no ser presa d' ells
es precis obrar ab manya.

SAL.

D. Carles, parlanvos clar,
estos temors no m' agradan;
jo avesat sempre á lluytar
llealment y cara á cara,
no tinch por de traïcions
ni de cap pí ni montanya,
sempre penso que vindrá
qui vulga. á creuhar sa espasa
ab la meva, y qui no ho pensa
de ser un cobart no passa.

CAR.

SAL.

Tú m' insultas!
No ho cregueu,
si obreu mal, tindréu la paga,
lo que 's á mi me repugna
fins lo fer aqueix vil acte;
jo m' estimaría mes
buscarlo per la montanya.

CAR.

Salvi, Salvi, qui diría
que á qui ab gran respecte 't tracta
tú, deixant de ser lleal
faltesis així á qui 't mana!
Qui diría que sent jo
lo governador D. Carles,
en lloch de postraus als peus

del alt poder que m' ampara
 com á lloch tinent del Rey
 en la terra catalana,
 fins lo vasall mes humil
 me puga escupi' á la cara!
 ;Sembla que gosi tothom
 en contra mi rebelarse!

SAL. D. Carles. parlo ab lo cor,
 la rahó crech que m' ampara.

CAR. Salvi, Salvi, jo no puch
 ni dech tampoch rebaixarme
 fins al miserable extrem
 que m' he vist en esta estancia.
 Sols, calía que després,
 d' empendrem la noble tasca
 de purgar aquesta terra
 del criminal mes infame,
 me sortissen d' entre 'ls meus
 enemichs per destorbarme.
 Tot plegat s' acaba avuy,
 la lley té de ser sagrada,
 y per qui no la cumpleix,
 la forca está preparada.

SAL. Sabeu que may he faltat,
 y si goso així á parlarne
 es que 'm sab greu que tracteu
 á Serrallonga de lladre,
 quan de sa noble familia
 la noblesa te heredada.

CAR. Que poch que 'l coneixes, Salvi.

SAL. Lo conech finses á l' ánima.
 Es un esprit revoltós
 que suspira, que batalla
 en contra 'l poder del Rey
 que no voldría á sa patria.
 Gent aixís sempre ha tingut
 nostre terra catalana,
 no sofreixen cap poder,
 l' independencia 'ls encanta,
 no trobantla en la ciutat
 se 'n van cap á la montanya:

heus aquí tot lo seu crim.
 CAR. Es crim gran contra la patria.

SAL. Mes per qué traïrlo donchs
 pera castigar la falta?
 Us ho torno á repetir,
 aixó 'm repugna, D. Carles.

CAR. Y per qué?

SAL. Prou ho sabeu.

CAR. Esplicat.

SAL. M' explicaré,
 mes es precis que primé
 la má á vostre cor poseu.
 ¿Ja haveu vos reflexionat,
 D. Carles, eixa injusticia?

CAR. No es injusticia, es justicia!

SAL. Si ho voleu vos, acabat.

(Pausa)

Pero vos, ab tot y aixó
 per agafarlo 'l trahiu
 y crech qu' es que no teniu
 prou pit per dirli: aquí só.
 Com la guineu á sa presa
 penséu pendrel á traició
 y aixó no está bé, oh, no!
 es mancansa de noblesa.
 D. Carles, ¿no tremoleu
 al pensar ab 'questa feta
 tant traydora y tant mal feta?
 Potser no temeu á Deu?
 Jo no puch aixó sufrir,
 m' haveu fet obrá una cosa
 tant criminal y odiosa
 que fins crech vaig á morir.
 Vos, al ser noble y honrat
 com voleu suposar are,
 lo voldriau cara á cara
 en mitj d' un lleal combat.
 Are no, sense medir
 ab son bras vostre valor,
 obreu com obra 'l traydor
 al seu contrari al ferir.

CAR. ¡Calla!

SAL. Que calli voleu,
sols aixís tindréu victoria.

CAR. ¡Tinch de vomitar l' escoria
que bull dintre del pit meu!

(Pegantse al pit)

Es tart; al puesto tothom!

SAL. (Oh! no se qui 'm fa cumplir!)

CAR. L' escarment ha de venir!
sembla que se 'm giri 'l mon!

(Pausa)

*(D. Salvi y 'ls soldats s' amagan
dins de la estancia del costat)*

ESCENA IV

D. CARLES, aviat ROBERT

CAR. Gracias á Deu que tot sol
me veig en aquesta estancia,
deslliurat d' impertinents
que no 's cansan d' insultarme,
sens comprendre la grandesa
y noblesa d' aqueix acte
de fer perdre 'l bandoler
que m' ha robat la germana
y assessí sense conciencia
dels contraris de sa causa.
Per fer perdre un home aixís
tots los crims son poch encàre.

(Sorprés)

Sento passos.

ROB. Mi senyor.

CAR. Ola, ets tú, Robert, ¿qué passa?

ROB. Desde la torre, observant
vers la direcció donada,
he vist bellugar com sombras,

y he sentit com veus humanas.
Sapiguent que avuy vindrà
tal cop es ell que s' atansa.

CAR.

Ell serà.

ROB.

Ja es ben aprop.

CAR.

Donchs al puesto tots sens falta.
¿Ja sabs las ordres?

ROB.

Molt bé.

Mil escuts.

CAR.

No 't farán falta.

Fins al sentir la senyal
que no 's bellugui una rata,
lo deixarem esplayar
plorant als peus del seu pare.

ROB.

Don Carles, yo tinch un dupte
que casi, casi m' espanta.

CAR.

Quin es?

ROB.

Y si Serrallonga
vingués acompanyat d' altres?
Si ab ell vingués lo Fadri
de Sau ó be la Joana,
y vinguessin tots armats?

CAR.

(Pensatiu)

Llavors fora feina llarga,
pera estalviá haverhi sanch,
per no matá á ma germana
esperariám quiets
poguer marxar altra vegada.

ROB.

Mes no, ni que vingan molts
ell te intenció de quedarse
tot sol á pregá y plorar
'n aquí als peus del seu pare,
y aixís que ell se quedi sol...

CAR.

La consigna está donada
y no es hora de fer temps,
que Serrallonga s' atansa.

ROB.

Sentiu?

CAR.

Si, se sent parlar
detrás mateix de la casa.

ROB.

Serán ells.

CAR. Tothom al punt;
vina aquí dins ab los altres.
(Entran á la porta del costat)

ESCENA V

SERRALLONGA, JOANA, FADRÍ DE SAU
y TALLAFERRO

(Després d' una llarga pausa apareix Serrallonga, Joana, Fadri de Sau y Tallafarro, aquest ab una llanterna á la mà. Serrallonga ab veu solemne y reposada dirá:)

SERR. Oh soletat! quanta ditxa
sent mon cor dins d' esta casa!
Ningú, ningú pensaría,
ningú pot imaginar-se
que per mí eixa estancia fosca
es un sol que tot ho aclara.
Desde aqueix sagrat sepulcre
que restos estimats guarda
fins á aqueixa volta humida
que ma vella casa aguanta,
tot, tot es per ma memoria
un llibre escrit ab characters
d' or, que pera mon consol
lo cel un dia va dar-me.

(Pausa)

Sols jo, sols jo puch saber
lo que sofreix la meva ánima
al recordá 'ls jorns tranquils
de ma infantesa anyorada.

(Pausa.)

(Joana está desconsolada.)
Ploras, Joana ¿per qué?
per qué ploras, ma Joana?

- JOANA Ah! no tinch jo de plorar!
un cor fort Deu va donarme
mes veyente á tú sufrir
de dolor lo cor me salta.
- FAD. No ploreu, no ploreu mes,
que fins me destrosséu l' anima.
- JOANA Cóm vols que no plori si
mon consol es plorar, Jaume.
- SERR. Portéu al cor la tristesa.
- FAD. Es gran pena.
- TALL. Es gran desgracia.
- FAD. Mon cor avesat á anar
entre boscos y montanyas,
no havia sofert ja may
lo dolor que sofreix ara.
- JOANA Igual me passa, Fadri;
no hauria jo de queixarme
havent jurat aquell día
quan vaig eixir de ma casa;
pro á voltas venen tals cops
que no poden aguantarse,
y aquest d' are es un dels tals
que 'l cor ha volgut trencarme.
- SERR. Esposa meva, per qué
tanta pena t' aclapara
quan me véus al teu costat
sens temor d' abandonar-te?
¿Per qué al marxarnos m' has dit
que no plorarias, y are
has de plorar? Oh, no ploris,
fesme aqueix favor, Joana.
Te pesa ya aqueixa vida
que portém tan agitada?
¿Vols tornar á la ciutat
á fer vida regalada?
- JOANA Oh Joan! ¿Qué dius? ¡No ho crech!
¡Desgraciat! ¿Vols enganyarme?
- SERR. ¡Ja may!
- JOANA Donchs digas, per qué
fas estas preguntas vanas
quan ja sabs que moriria
gojosa pera salvarte?

- Oh, no! no! no! no pot ser,
será tal cop que m' enganyas,
que ets fals!...
- SERR. Joana! per Deu!
(L' abraça)
- de mi duptes? ¿Quina causa
te fa pensar, amor meu,
que jo may puga olvidarte?
- JOANA Juram, juram que m' estimas,
curam eixa punyalada
que aquí dins al mitj del cor
m' has clavat ab tas paraulas.
- SERR. Al devant d' aqueix sepulcre
ahont reposan los meus pares,
t' ho juro!
- JOANA Sí, sí, es vritat
tú no pots may enganyarme.
Mes alegrat.
- SERR. La tristesa
del meu cor es incurable.
Sols la puch aliviar
plorant als peus del meu pare,
que sos restos, sacrosants,
reposan baix d' aqueix marbre.
- JOANA ¿Vols plorar?
- SERR. Sí; t'ho demano,
es balsam per consolarme.
Vina prest, Jaume, als meus brassos
que tinch ganas d' abraçarte,
á tú 'l company mes fidel
en nostra campanya santa.
- FAD. Oh, no, Serrallonga, no;
que lo meu destí aquí 'm clava;
jo no deixo al capitá.
- SERR. Fadri, avuy tens de deixarme;
respecta avuy lo meu cor;
lo meu cor es qui ho reclama.
- FAD. No, may. Sabeu que Robert
fa alguns dias ja que 'ns falta;
ell sabia 'ls nostres plans,
y os pot armá una emboscada.
- SERR. No hi pensis.

- FAD. Es un traïdor.
 Ja ho sabéu d' altres vegadas;
 ell us ha de vendre, ell,
 y pot ser á horas d' are
 ja está tramant lo teixit,
 hont presoner heu de caure.
 Jo no us deixo, vull morir
 á vostres peus defensantne
 lo meu capitá.
- SERR. Fadrí;
 jo t' ho estimo. 't dono gracias;
 mes are 't mano sortir,
 y no dich cap mes paraula.
- FAD. Serrallonga, quanta pena!
- SERR. No t' entristeïxis, no, Jaume.
 Vina Tallaferro.
- TALL. Joan,
 qué voléu?
- SERR. També abrassarte.
- TALL. Ah! bon capitá, que trist
 me posan vostras paraulas.
- SERR. Esposa, cuanta amargura
 lo cel ha volgut donarme!
 Aneu, aneu á Caroz,
 que ben prop d' aquí s' encuantra,
 y á mi deixeu-me esplayar
 aquí sol ab los meus pares.
- JOANA Joan, per Deu!
- SERR. No, no parlis.
- JOANA No, no vull abandonar-te,
 sempre, sempre á ton costat
 morta y viva vull estarne.
- SERR. Esposa, per mon amor
 concedeixem esta gracia.
- JOANA ¡Per Deu!
- SERR. Vull quedarme sol,
 soletat mon cor demana.
 ¿No m' estimas?
- JOANA ¡Deu del cel!
- SERR. Aneu.
- JOANA Un abrás me falta.

- SERR. Adeu, esposa.
 JOANA Adeu, Joan.
 SERR. Adeu, amichs de mon ànima.
 (Marxan)

ESCENA VI

SERRALLONGA, aviat una veu

- SERR. Oh soletat, qué dolsa es ta presencia en esta estancia santa de ma casa! Qué plenas de consol y de tendresa van venint á mos ulls are las llàgrimas! Un fochardent que mon semblant arbora va encenent lo meu pit que sento batre, y eixas gotas de suor, cada goteta una copa es del fel que 'l cor me llansa. Per un costat lo mur de vèlla torre y per altre 'l sepulcre del meu pare, lligat me veig com pres entre cadenas ab lo recort de festis ja passadas. Aquí vegí 'l primer llum de ma vida, aquí vaig vindre'l mon plé d'esperansas, y aquell gosar en alas de ditxa s' ha convertit per sempre en vall de
 [llàgrimas.
 M' apar veurer aquí d' armas la sombra que al sepulcre m' arrastran del meu
 [pare,
 y convertir presento eix niu de ditxas en mansió de la mort, hont tot acaba! Somni febrós! de dins la sepultura veig alsar poch á poch lo fret cadavre, derrera d' ell segueixen ab tristesa los seís aymants de mon passat llinatge, y tots plegats, mirantme, apart qu'hem
 [cridan

y 'm demanan tots junts que 'ls acom-
 [nyia,
 y estirantme ab amor, mas vestiduras
 m' empenyan á la fossa sacrosanta.
 Me sembla veure un cap que sol belluga
 rebotent per de sobre aqueix frèt mar-
 y mes enllá una destal sangrenta [bre,
 que una ma vil acaba d' abaixarla.
 Y també oviro un cos de sanch ja freda
 que un butxí ab un sagnant sudari tapa,
 y mirant á sos peus la fossa oberta
 hi llenza sens compasió lo fret cadavre.
 Jo sento la destal que 'm talla 'l coll,
 y la fossa á mos peus que'l pas me talla,
 y entre sombras me veig venir la mort
 empenyentme al sepulcre ab freda dalla.
 Ah! no tardéu per Deu, no tardeu mes,
 veníu, sombras, veníu á sepultarme!
 Y qué dolosa es la pau d' aqueix sepul-
 [cre,
 y qué amarga es la vida... que trista l'
 [esperansa!

*(Dit aixó se deix anar sobre 'l se-
 pulcre abessantse ab l' estatua
 de D. Bernat. Al cap d' una
 pausa de gran silenci se sent
 una veu llunyana que canta ab
 música de la cansó popular «Los
 Segadors:»)*

VEU

La patria te un defensor
 que Serrallonga 's nomena,
 defensor mes noble y brau
 may l' hem tingut á la terra;
 visca molts anys, defensor de la terra,
 visca molts anys.

De la gent del capitá
 també se 'n contan proesas
 tots son minyons atrevits,

tots son gent de gran empresa;
visqueu molts anys, defensors de la terra,
visqueu molts anys.

Entre la gent que 'l segueix
Robert un se 'n anomena,
y Robert es lo traidor
que á Serrallonga ha de vendre.
Robert es fals, defensors de la terra,
Robert es fals.

Defensors de Catalunya,
no dormiu en vostra empresa,
vigileu al mal traidor
que la patria 's podrá perdre.
visqueu molts anys, defensors de la terra,
visqueu molts anys. (*)

SERR.

(*Alsantse*)

Que acabo de escoltar? veu misteriosa
que endevinas potser tot quan me passa,
coneixes lo traidor com jo 'l coneixo,
quí sab si m' ha de vendre abans de
[gayre!

Avuy ferit al cor per eixa escena
sento aquí dins la vida ya causada,
y ansio reposar encar que sia
lo repós d'eix sepulcre que m'esguarda.
Ni forsa ja'l meu bras te per l' empresa,
puig que llanguit fins l' arma deixa
[caure.

Sols ho sento per tú, oh Catalunya,
esclava de las lleys de terra estranya!
Per tú també, també per tú pateixo
lo meu constant amor, ma ben aymada,

(*) Pe'l mellor efecte escénich se recomana cantar
sols la primera y tercera estrofa.

que sense defallir tants nits y días
 t' he vist. al meu costat per la mon-
 [tanya.
 Per vosaltres també, oh amichs ca-
 [ríssims
 que al meu costat he vist sempre sens
 [falta
 pera venjar agravis d' eixos nobles
 feudals de nostra terra catalana.
 Hem lluytat, si, hem lluytat, sas mali-
 [fetas
 molts cops foren per naltres ben ven-
 [jadas,
 mes me sento morir, aquí 'l cor sento
 agloparsed la sanch del meu bon pare
 y en sos brassos no mes la pau qu'
 [anyoro
 podré trobar, Deu méu... oh pare,
 [pare!...

*(Al dir aixó cau altre volta abra-
 sat sobre 'l sepulcre del seu pa-
 re. Al cap d' una pausa se sent
 un xiulet y surten precipitada-
 ment Fontanellas ab dos sol-
 dats y per l' escala també bai-
 xan dos soldats mes ab las
 armas encaradas. S' apoderan
 de Serrallonga y 'l lligan)*

ESCENA VII

FONTANELLAS, quatre soldats, CARLES
 y ROBERT

FON. Rendeixet al rey.

SERR. *(A Robert)*

¡Traidor!

¡Ja 's lograt lo que volías!

ROB. (*Girantse d' esquena*)

¡Deu, que he fet!

SERR. Malehit sías!

¡tot pel miserable or!

CAR. Lligueulo fort.

SERR. Com voléu,

Carles, que fugi d' aquí
si m' heu vingut á trahí?
No tinguéu cap por, lliguéu.
Espero la mort tranquil
ja que 'm matéu á traició
com voléu que d' un traidó
puga defensarme?

CAR. Vil!

y covart! lladre d' honor,
que á ma germana has robada,
toma aquesta bofetada.

(*Li pega*)

SERR. Miserable.

ROB. Está mal dada!

D. Carles, no feu aixó.

CAR. Oh, la rabia 'm desespera.

SERR. La venjansa ya vindrá
oh! Deu, Deu m' ha de venjar
d' eixa injusticia rastrera.

FON. Ja está segur, ¿jué 'm de fer?

CAR. Sense perdre temps á fora.

SERR. De ma mort s' atansa l' hora,
tranquil l' espera 'l meu ser.

(*Prenen á Serrallonga lligat de
brassos. Aixís que D. Carles va
pera marxar derrera de ells,
Robert lo deté*)

ESCENA VIII

ROBERT y CARLES

ROB. D. Carles!

CAR. Que vols, Robert?

ROB. La paga que m' heu promesa,
mil escuts.CAR. Ab gran franquesa,
te, son ben teus, es ben cert.*(Li dona una bossa)*

Tú podrás viure felis
ab la paga; per ma part
tampoch hauré comprat cart
lo sortir d' eix compromís.
Serrallonga era 'l dolor
que constant m' aclaparava;
ni un instant asossegava
pensant ab ell, lo meu cor.
Mes are... ah! qué tranquil
respiro.

ROB. Gracias á mi.

CAR. Per xó 't pago ab goig així.

ROB. ¿Ja hi son tots?

CAR. Céntals, tots mil.

Mil escuts, una fortuna,
tots ab or.

ROB. Cristo, quan pesa.

CAR. Tens á la má una riquesa,
la sort se 't mostra oportuna.
M' en vaig, m' están esperant,
podria vení un fracás.

ROB. Senyor, no, no será pas.

Jo 'm quedo aquí un curt instant.

ESCENA IX

ROBERT, sol

(Al quedar sol se posa á contar los diners al peu del sepulcre).

ROB. Soch sol... Deu meu, quánta ditxa,
 qué felís, que sóch ditxós,
 m' extremeixo d' alegría
 al mirá eixa lluhentor.
 Es cert que l' or que se 'm dona
 es pagant ma trahició
 y aixó amarga l' alegría
 que 'm fa naixer dintre 'l cor.
 És d' un crim! mes, disculpable
 lo trobo pensant mellor,
 la vida que l' amo duya
 no podia durar molt.
 Qualsevol dia D. Carles
 ó bé 'ls seus l' haurian mort
 y avants d' arribá aqueix dia
 dech aprofitarmen jo.
 Mil escuts, are com are
 no 's guanyan cantant cansons,
 seré felís, lo que 'm queda
 de vida seré un senyor.
 Me 'n aniré á Barcelona,
 prou montanyas, prou turóns,
 aixó de petjar las rocas
 y correr per dintre 'l bosch,
 es mes propi de las feras
 que dels homes, voto al mon.
 Contemlos, que aquell D. Carles
 no te gran cosa de bó,
 si 'm riba á faltá una pessa
 prou li vaig á armá un soroll.
 Un, dos, tres, quatre, caramba
 casi 'm cega lo lluhentor,
 tot tremolo... l' alegría...

crech que m' erraré cent cops.
 Ja hi serán, bah, bah, pleguemlos
 ja 'ls contaré á un altre lloch
 mes tranquil.

(Las fa trincar).

¡Trinch! quin piu tenen.
 sembla que son de bon or.

ESCENA ÚLTIMA

ROBERT, JOANA, FADRI y TALLAFERRO

*(Apareixen dalt de l' escala Joana,
 Fadri de Sau y Tallaferro, que
 's quedan mirant sorpresos á
 Robert, que está d' esquena).*

FAD. Robert! Malvat!

TALL. ¡Lo traidor!

Fa trincar diners!

JOANA Lo lladrel

l' haurá vengut!

FAD. Prou es cert.

JOANA Prou será cert per desgracia.

Fugiu, l' arma tinch á punt
 y 'l cor demana venjansa.

FAD. ¡Dret!

TALL. Nosaltres preparemse.

JOANA Me sembla que no s' escapa.

*(Al instant que Joana li encara 'l
 trabuch, Robert se 'n adona, va
 per fugir, tot esperverat, mes
 veyentho impossible diu pos-
 transe als peus de la Joana).*

ROB. ¡Oh, no! ¡Perdó! so un malvat,
 mes perdoneume, Joana!

JOANA No hi ha perdó pe'l que has fet,
 ton crim no pot perdonarse.

ROB. Sí, so un criminal, mes ¡ay!
 que la pena m' aclapara!
 ¡Qué hi fet jo, pobre de mi!

¡L' or m' ha cegat! ¡miserable!
 L' or malehit ¡L' or! Deu meu!
 ¡com no t' encens y m' abrasas!
 ¡com no s' enfonza la terra!
 ¡No! ¡no!

FAD. ¡Foch al miserable!
 (*Joana li tira y Robert cau ferit de mort dient*).

ROB. ¡Socorro! Deu meu, soch mort!
 ¡Que en mal punt ve la desgracia!

JOANA La Justicia t' ha vingut,
 del teu crim ja tens la paga.

ROB. ¡Perdó! ¡per Deu!

FAD. No 's perdonan
 unas traicións tan baixas.

TALL. ¡La mort! la mort mes cruenta.

FAD. Tens de morir, miserable.

(*Encarantli 'l trabuch*)

ROB. ¡Perdó!

JOANA Retira 'l trabuch
 que ab lo meu prou ne te massa.

ROB. ¡Soch mort! ¡soch mort, perdoneume,
 lo meu cor vos ho reclama,
 perdoneume!

JOANA No, 'l perdó
 no l' esperis, que mon ánima
 encesa d' odi per tú
 no pot jamay perdonarte.
 Tú has venut al méu espós,
 al espós que idolatrava,
 l' has entregat als butxins,
 també butxins de la patria.
 Demá penjará 'l seu cós
 dalt la forca enarbolada,
 será escarni dels villans,
 dels corps la presa saguanta,
 ell, lo defensor mes brau
 de la terra catalana,
 l' idolatrat de mon cor,
 lo germá de la meva ánima.
 Com vols que 't doni 'l perdó
 si tú per mi n' ets lo lladre

que 'm robas tot lo que tinch,
amor, ditxa y esperança,
tot, tot, que fins m' has robat...
fins la llum de ma mirada,
los sentiments del meu cor,
fins ma pensa has arrencada
que no hi veig, ni penso... rés...
m' has deixat sola ab la rabia.
Ah! Deu meu... oh, no 'm deixeu...

FAD. Encare vius, miserable?

L' infern ja t' está esperant.

ROB. Perdó... *(Morintse)*

JOANA Perdó, no, ¡venjansa!

Me sento bullir al cor

la sanch que 'm crida ¡venjansa!

Companys meus, no desmayeu,

seguíu á la capitana

¡á venjar lo meu espós!

¡á venjar la nostra patria!

(S' envan).

TELÓ

LO TEATRO REGIONAL

123 OBRAS PUBLICADAS

	<i>Ptas.</i>		<i>Ptas.</i>
L' Agulla, drama en 3 actes.	2	Los Encants de Sant Antoni, s., 1 a.	1
Sortint del ou, diàlech.	0'25	Verdalet pare y fill, s., 2 actes.	1'75
Clarís, drama, en 3 actes.	2	Lo gra de mesch, drama, 4 actes.	2
Lo Teatro per dins, c., 2 actes.	1'50	A pel y á repel, juguèt, 1 acte.	1
Sant Jordi mata l'aranya, c., 1 a..	1	Las erradas del papà, s., 1 acte.	0'50
La dòna y la baylarina, c., 1 a..	1	La copa del dolor, drama, 3 a.	2
Pintura li de sigle, 1 acte.	1	Dispens hi ha principal, c., 1 a.	1
Un altra sogra, comedia, 1 acte.	1	La vida al encant, comedia, 1 a.	1
Las joyas de la Roser, d., 3 actes.	2	Lo diari d' en Brusi, joguina, 1 a.	0'5
¡Tot per los dònus, 1 acte.	1	La marca de foch, drama, 3 actes.	2
L' Esclau del vici, monòlech.	0'50	L' home del orga, monòlech.	0'5
La feyna d' en Jafá, c., 1 acte.	1	Clarís, drama, 3 actes.	2'
Los Aucellets, comedia, 3 actes.	2	L' home dels nassos, h., 1 acte.	1
La Mosca al nas, comedia, 1 acte.	1	Tocats de l' ala, comedia, 1 acte.	1
La firma d' en Rovellat, c., 1 acte.	1	Lo célebre Maneja, sarsuela, 1 a.	1
La tornaboda, comedia, 1 acte.	1	Un sarsuista, monòlech.	0'5
¡¡Xerraire!! monòlech.	0'50	Riallas y plorallas, comedia, 3 a.	2
Lo quarto dels mals endrossos, 1.	1	Las ammetllas d' Arenys, c., 1 a.	1
Qui oli remena..... juguèt, 1 acte.	1	Vida y Mort, episodis, 1 acte.	1
La Flor de la Montanya, d., 3 a.	2	Faixa ó Caixa, comedia, 1 acte.	1
Tres personas, juguèt, 1 acte.	0'50	L' Antiquari del Putxet, c., 1 acte.	1
¡Tot per ella!, comedia, 1 acte.	1	L' auea del fudri barber, c., 3 a.	2
Per contradicció, comedia, 1 a.	0'50	Campi qui puga, joguina, 1 acte.	1
La mort de Nerón, tragedia, 1 a.	0'50	Lo quant del degollat.	0'5
Un músich de Regiment, s. 1 a.. . . .	1	La capeta dels petons, com., 1 a.	1
La Dama de Reus, drama, 3 a.	2	Una mosca vironera, c., 1 acte.	1
Un Rey de pega, monòlech l'rieh.	0'50	Riera baixa, parodia, 1 acte.	1
Dos companys mal avinguts, 1 a.	1	¡Bl! comedia, 1 acte.	1
La pescuteria, sainete, 1 acte.	1	Lo pare de la criatura, c., 1 acte.	1
La Casamentera, joguina, 1 acte.	1	Lo Rabadà, drama, 3 actes.	2
Las esposalias de la morta, t. 3 a.	1	Lo violet de Sant Guim, c., 1 a.	1
Los gelos de la Coloma, p., 1 a.. . . .	1	Lo meu criati!, j., c., 1 a.	1
Un bateig á cops de puny, c., 1 a.. . . .	1	La Fals, drama, 3 actes.	2
Una dòna y un Déu, comedia, 1 a.	1	Un cop de cap, comedia, 1 acte.	1
Si, senyors, monòlech.	0'50	La Lola, sarsuela, 1 acte.	1
Lucrezia Borgia, joguina, 1 acte.	1	Bany de mar, sarsuela, 1 acte.	1
Lo Diner, comedia, 3 actes.	2	Lo remey Universal, c. 1 acte.	1
Lo marit de la difunta, j. 1 acte.	1	Del ou al sou, c., 1 acte.	1
L' oensió fa l' lladre, prov. 1 acte.	1	D. Joan de Serrallonga, d., 4 a.	2
Mestre Jan, drama, 3 actes.	2	La Parentela, comedia, 3 actes.	2
Lo somni de la Ignocencia, s., 1 a.	1	Deliri de grandesa, d., 3 actes.	2
Home á l' aygua, comedia, 1 acte.	0'50	La Cigala y las Formigas, c., 1 a.,	1
Lo ret de Sila, comedia, 1 acte.	1	Lo caual del seny. edia, 1 acte.	1
Las tres alegrías, comedia, 1 acte.	1	Flor de Té, sarsuela, 3 actes.	2
¡Dorm!, sarsuela, 1 acte.	0'50	La Viudeta, monòlech.	0'25
Setze jutges.... sarsuela, 1 acte.	1	Lo senyó Nadal, edia. en 3 actes.	2
A la llana de Valencia, c., 2 actes.	1'50	Al quarto de la senyora, m.	0'25
Als peus de vosté, joguina, 1 acte.	1	Las Cantonadas, monòlech.	0'25
La herencia del oncle Pau, c., 4 a.. . . .	2	La filla del marxant.	2
Los tres toms; quadro costums, 1.	1	Las bonas festas, c. de costums 1 a.	1
De tanludas en anunt, s. 1 acte.	0'50	Camándulas, comedia en 1 acte.	1
La mort de Aníbal, tragedia, 1 a.	1	Lo Senyor Batlle, edia. en 3 actes.	2
La festa del adroguer, s. 1 acte.	1	Entreacte, monòlech en prosa.	0'25
Un embolich de cordas, c., 2 a.. . . .	1'50	Lo geni del mal, drama en 3 actes.	2
Lo timbal del Bruich, drama, 4 a.	1	Per massa bó, juguèt còmic en 1 a.	1
Lo Mestre de Minyons, q., 1 acte.	1	Com venen las cosas, c. en 1 a. y en p. 1.	2
Entrar per la finestra, c., 1 acte.	0'50	A costellas del gendre, c. en 4 a.	2
Matrimonis á Montserrat, s., 2 a.	1'50	Un diputat á Cortes, c. s. en 1 acte.	1
La lupia, joguina, 1 acte.	0'50	La teta gallinayre, c. en 1 acte.	1
Una poma per la sed, j., 1 acte.	1	Passions faustas, drama en 3 a.	2
D' estudi, monòlech.	0'52	La fi de Serrallonga, drama en 1 a.	1
Lo gech d' en Migranya, s., 1 a.	0,50		